

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060106

DOM
2015-02-09
Stockholm

Mål nr
M 6473-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-06-12 i mål nr M 4092-13, se bilaga

KLAGANDE

K B

MOTPARTER

1. Jämjö Sportskytteklubb

Ombud: M N

2. Miljö- och byggnadsnämnden i Karlskrona kommun

SAKEN

Föreläggande om försiktighetsmått för Jämjö Sportskytteklubbs skjutbaneverksamhet på fastigheten X i Karlskrona kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på följande sätt.

- a. Mark- och miljööverdomstolen ändrar punkten 1 och föreskriver att den ska ha följande lydelse.

1. Högst 40 000 skott får skjutas per år. I detta antal inräknas inte de skott som skjuts med kaliber .22.

Dok.Id 1189881

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

- b. Mark- och miljööverdomstolen ändrar punkten 3 och föreskriver att den ska ha följande lydelse.
    3. Buller från verksamheten ska senast den 28 februari 2015 begränsas så att ljudnivån från skjutning vid omkringliggande bostadshus inte överskrider 75 dB(A) impuls vid mätning eller beräkning enligt Naturvårdsverkets allmänna råd.
  - c. Mark- och miljööverdomstolen ändrar punkten 4 på så sätt att tredje stycket, som avser skytte på hagelbanorna, upphävs.
2. Mark- och miljööverdomstolen avslår övriga yrkanden.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K B har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra punkterna 1, 3, 4 och 6 i föreläggandet på följande sätt.

- Punkten 1 ska ändras så att högst 10 000 skott tillåts per år.
- Punkten 3 ska ändras så att ljudnivån från skjutning vid omkringliggande bostadshus inte överskrider 60-65 dB(A).
- Punkten 4 ska ändras så att verksamheten endast får bedrivas max tre timmar åt gången 2-3 dagar i veckan enligt fastlagt schema. Extra skuttider inför älgjakten ska inte beviljas så länge bullret överstiger maximalt tillåten bullernivå för nybyggda skjutbanor. Verksamheten ska vidare inte få bedrivas under juni, juli och augusti. Vitesbeloppet ska höjas.
- Punkten 6 ska ändras så att tillsynsmyndigheten ges befogenhet att vid behov ändra på det av skytteklubben föreslagna schemat för skjutning innan detta fastställs.

Jämjö sportskytteklubb (skytteklubben) har bestritt ändring av mark- och miljödomstolens dom. Vidare har skytteklubben yrkat att nämndens yrkande om sammanhållen skjuttid ska avvisas och gjort gällande att K Bs yrkanden delvis går utöver vad som kan prövas i Mark- och miljööverdomstolen.

Miljö- och byggnadsnämnden i Karlskrona kommun (nämnden) har redogjort för sin inställning enligt följande.

- Punkten 1 bör ändras så att högst 40 000 skott tillåts per år.
- Punkten 3 bör ändras så att ljudnivån från skjutning på hagelbanorna vid omkringliggande bostadshus inte överskrider 75 dB(A).
- Punkten 4 bör ändras så att bestämmelsen om sammanhållen skjuttid även omfattar skyttet på hagelbanorna. Dessutom är det lämpligt att vitet i punkten 4 höjs till 10 000 kr per dag om överträdelse konstateras av Samhällsbyggnadsförvaltningen.
- Punkten 6 bör stå kvar enligt mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK-OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

K B

Anledningen till att hon inte överklagade länsstyrelsens beslut var att hon delgavs beslutet först efter det att mark- och miljödomstolen förelagt henne att inkomma med yttrande över motpartens överklagande i målet. Hon var därför av uppfattningen att yttrandet räknades som ett överklagande. Skytteklubbens anläggning är inte inhägnad och dessutom obemannad, vilket medför att felmarginalen för antalet avlossade skott är mycket stor. Det tillåtna antalet bör därför sänkas. Banan bör klassas som en nybyggd bana med hänsyn till de stora om- och tillbyggnationer den genomgått och högre ljudnivåer än 60-65 dB(A) impuls bör i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd inte tillåtas. Hennes fastighet ligger i skjutriktningen för 80- och 100-metersbanorna och det är inte möjligt att reducera bullernivån genom skjutvallar och liknande. Hon arbetar skift och det är viktigt för henne att kunna sova på oregelbundna tider i hemmet, något som har blivit mycket svårt med hänsyn till skjutbanans höga bullernivåer och utökade öppettider. Tillsynsmyndigheten bör få möjlighet att ändra skytteklubbens önskemål vad avser skjutschema och schemat bör inte kunna ändras under året när det väl fastställts. Hennes ursprungliga klagomål avsåg även de miljöföroreningar m.m. som skjutverksamheten orsakar. Dessa frågor har inte utretts av kommunen.

Skytteklubben

K B överklagade inte länsstyrelsens beslut i rätt tid. Hennes överklagande till Mark- och miljööverdomstolen är därmed begränsat till de ändringar som mark- och miljödomstolen gjort. Skytteklubben anser inte att det finns anledning att sänka antalet skott per år enligt punkten 1 till 40 000. Tillstånd till 50 000 skott möjliggör hantering av variationer i verksamheten under olika år. Hagelbanan har inte ombyggt på ett sätt som medför väsentlig förändring, utan de byggnationer som skett har främst avsett att minska omgivningspåverkan. De ändringar som mark- och miljödomstolen gjorde av punkterna 3 och 4 berör främst hagelbanan. Hagelbanan är den enda av sitt slag i kommunen och används bl.a. för jägareförbundets prov för jägarexamen och för

Kustbevakningens utbildning. Den är av vital betydelse för skjututbildning i regionen. Ägaren till den enda fastighet som utsätts för buller över 80 dB(A) impuls från hagelbanan har inga synpunkter på verksamheten. Det finns ingen anledning att för K Bs skull sänka bullernivån. Skytteklubbens yrkande om en höjning av bullernivån till 80 dB(A) impuls var direkt kopplat till att skjuttiden i punkten 4 begränsades för hagelbanan. Om bullernivån sänks finns därmed inget yrkande från skytteklubben att tiderna ska begränsas, utan dessa måste i så fall återställas i enlighet med länsstyrelsens beslut. Nämnden har inte överklagat mark- och miljödomstolens dom och kan inte framställa egna ändringsyrkanden. Yrkandet om sammanhållen skjuttid för hagelbanan ska därför avvisas. Sänkningen av vitet till 2 000 kr gjordes i länsstyrelsen, och varken K B eller nämnden klagade på beslutet. Därmed saknas möjlighet för Mark- och miljööverdomstolen att bifalla yrkandet.

Nämnden

Den begränsning som nämnden förespråkar, 40 000 skott per år, tar hänsyn både till de närboende och till föreningens intresse och är ett av få möjliga sätt att begränsa bullerstörning från verksamheten. Såvitt avser buller från hagelbanan enligt punkten 3 anser nämnden att 80 dB(A) impuls är en mycket hög ljudnivå som orsakar oacceptabla störningar för de närboende. På grund av störningspåverkan bör skyttet från hagelbanorna också omfattas av bestämmelsen om sammanhållen skjuttid enligt punkten 4. Banan bör klassas som byggd före 1982 utan att någon väsentlig förändring av verksamheten därefter har skett. Vitet bör höjas eftersom 2 000 kr per dag inte är tillräckligt för att förhindra skjutning utanför schemalagd tid. Punkten 6 om schemaläggning bör kvarstå.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Prövningens ram i Mark- och miljööverdomstolen m.m.

Det var enbart skytteklubben som överklagade länsstyrelsens beslut och yrkade lindrigare villkor. Mark- och miljödomstolen har därför av processuella skäl inte kunnat ändra länsstyrelsens beslut i skärpande riktning. Eftersom K B inte överklagade länsstyrelsens beslut gör sig denna begränsning gällande även i Mark- och miljööverdomstolen. Att K B kan ha missförstått vad hennes yttrande till mark-

och miljödomstolen innebar i processuellt hänseende ändrar inte nämnda förhållanden. Mark- och miljööverdomstolen är däremot oförhindrad att pröva K Bs yrkanden om ändring av mark- och miljödomstolens dom i de delar där skytteklubbens ändringsyrkanden bifallits.

Skytteklubben har yrkat att nämndens begäran om ändring av punkten 4 i frågan om sammanhållen skjuttid ska avvisas. Nämnden har ställning som motpart i Mark- och miljööverdomstolen, och har inte överklagat mark- och miljödomstolens dom. Ändringsyrkanden från nämnden kan därför, som skytteklubben påpekat, inte prövas av Mark- och miljööverdomstolen. Nämnden kan däremot som sin inställning i sak hänvisa till sitt eget beslut och även föreslå justeringar av försiktighetsmått m.m. Enligt Mark- och miljööverdomstolens uppfattning har nämnden yttrat sig i målet men inte framställt några självständiga yrkanden. Skäl för avvisning saknas därför.

Med angivna förutsättningar gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Punkten 1

Antalet skott har genom den överklagade domen fastställts till 50 000 per år. Nämnden har förespråkat att nivån fastställs till 40 000 per år, eftersom en begränsning av antalet skott är ett av få sätt som kan användas för att minska verksamhetens påverkan på omgivningen. K B har yrkat att antalet ska sänkas ytterligare, till 10 000 skott per år vilket, som framgått ovan, nu inte kan prövas.

Med hänsyn till verksamhetens omgivningspåverkan krävs det enligt Mark- och miljööverdomstolen ett konkret behov av att få avfyra ett så stort antal som 50 000 skott per år för att det ska vara motiverat att frångå vad tillsynsmyndigheten bestämt. Vad klubben anfört om en önskan om marginal för årsvisa variationer och osäkerhet beträffande omfattningen av övriga verksamheter vid skjutbanan är inte tillräckligt. Med delvis bifall till överklagandet bör därför antalet skott bestämmas till 40 000 skott per år.

Punkterna 3 och 4

Av Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2005:15) framgår att för banor byggda före 1982 och som därefter inte väsentligt förändrat verksamheten bör det högre riktvärdet för nybyggda skjutbanor, 70 dB(A) impuls, kunna få överskridas med 5-10 dB(A). Detta medför bullernivåer på 75-80 dB(A) impuls. Ett överskridande med 10 dB(A), motsvarande en bullernivå på 80 dB(A), bör endast gälla för banor med obetydlig störningspåverkan och oftast med liten verksamhet.

Miljöbalken ska tillämpas så att bl.a. människors hälsa skyddas mot skador och olägenheter. De allmänna råden ger därvid en ledning för tillämpningen av miljöbalkens 2 kap. (de allmänna hänsynsreglerna) och 26 kap. (reglerna om tillsyn). Det är dock förhållandena i det enskilda fallet som är avgörande för vilka försiktighetsmått som bör meddelas.

Mark- och miljööverdomstolen ansluter sig till bedömningen att skjutbanan ska betraktas som en bana byggd före 1982 och som därefter inte väsentligt förändrat sin verksamhet. Verksamheten är relativt omfattande och i kombination med att det finns flera bostadshus i närheten kan banan inte anses medföra obetydlig störningspåverkan. Detta innebär att riktvärdet för skjutbanan enligt de allmänna råden uppgår till 75 dB(A) som maximal ljudnivå. 80 dB(A) impuls är en mycket hög bullernivå som kan orsaka betydande störningar för de kringboende. Enligt Mark- och miljööverdomstolens uppfattning saknas skäl att frångå vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd och vad tillsynsmyndigheten i detta fall kommit fram till. Det saknar därvid betydelse att den närmast boende inte synes ha framfört klagomål på verksamheten. Sänkningen innebär att skjutning på hagelbanan inte får orsaka mer påtagliga störning än verksamheten i övrigt. Det får därför anses följdriktigt att verksamheten på hagelbanorna följer de tidsbegränsningar som gäller övrig verksamhet. Den begränsning till skjutning två vardagar per vecka som införts genom mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas.

Övrigt

De övriga begränsningar av verksamheten som bestämts genom den överklagade domen är enligt Mark- och miljööverdomstolens uppfattning väl avvägda och det har

inte framkommit något som motiverar att verksamheten inskränks ytterligare. K Bs övriga yrkanden om ändring ska därför avslås.

Sammanfattning

Punkterna 1, 3 och 4 i mark- och miljödomstolens dom, vilka motsvarar punkterna i nämndens ursprungliga föreläggande, ska ändras på det sätt som framgår av domslutet. Ändringen innebär att nämndens beslut i dessa delar i huvudsak står fast.

Domen kan enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv, Vibeke Sylten, referent, och Malin Wik samt tekniska rådet Yvonne Eklund. Föredragande har varit Lina Österberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:2

DOM
2014-06-12
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4092-13

KLAGANDE

Jämjö Sportskytteklubb

Ombud: M N

MOTPART

1. K B

2. Miljö- och byggnadsnämnden i Karlskrona kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut 2013-09-12 i ärende nr 505-2101-2013 och 505-1881-2013, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om försiktighetsmått för Jämjö Sportskytteklubbs skjutbaneverksamhet på fastigheten X I Karlskrona kommun

---

DOMSLUT

Med delvis bifall till överklagandet ändrar mark- och miljödomstolen punkterna 1, 3, 4 och 6 i föreläggandet till följande lydelse:

1. Högst 50 000 skott får skjutas per år. I detta antal inräknas inte de skott som skjuts med kaliber .22.
3. Buller från verksamheten ska senast den 28 februari 2015 begränsas så att ljudnivån från skjutning vid omkringliggande bostadshus inte överskrider 75 dB(A) Impuls vid mätning eller beräkning enligt Naturvårdsverkets allmänna råd. Un-

Dok.Id 290015

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

dantag gäller dock vid skytte på hagelbanorna då ljudnivån inte får överstiga 80 dB(A) Impuls vid omkringliggande bostadshus.

4. Verksamheten i form av allt skytte inklusive kaliber .22 får endast bedrivas följande tider.

Helgfri måndag – torsdag kl. 09.00 – 20.00

Helgfri lördag kl. 10.00 – 17.00

Skytte på hagelbanorna får dock endast bedrivas två helgfria vardagar per vecka kl. 09.00 – 19.00.

Skytte på 80-100 metersbanorna får utöver vad som anges ovan bedrivas på fredagar mellan kl. 12.00 – 18.00 under perioden 1 augusti – 15 oktober.

Vid allt skytte på 80-100 metersbanorna får skjutning endast ske under sex sammanhängande timmar under vardagarna, måndag-torsdag samt under fem sammanhängande timmar under lördagar.

Undantag görs för följande dagar som ska vara helt skjutfria.

Kristihimmelsfärdshelgen (torsdag-söndag) och samtliga lördagar under juni och juli månad.

Till föreläggandet kopplas ett löpande vite om 2 000 kr att falla ut för varje dag som överträdelse konstateras av Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Föreläggandet under denna punkt ska gälla omedelbart även om det även om det överklagas.

6. Skyttet på 80 – 100 metersbanorna, hagelbanorna och tävlingsverksamheten ska schemaläggas. En sådan schemaläggning ska redovisas till tillsynsmyndigheten för kännedom minst en gång per år och minst fyra veckor innan

schemat ska börja tillämpas. Schemaläggningen ska anslås vid entrén till anläggningen.

Mark- och miljödomstolen avslår i övrigt sportskytteklubbens överklagande.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Karlskrona kommun (nedan nämnden) beslutade, efter klagomål från K B, den 18 april 2013 att förelägga Jämjö Sportskytte-klubb (nedan skytteklubben) nedanstående försiktighetsmått. Om inte annat anges gäller beslutet då det vunnit laga kraft.

1. Högst 40 000 skott får skjutas per år. I detta antal inräknas inte de skott som skjuts med kaliber 22.
2. Föreningen ska senast sex veckor efter det att beslutet vunnit laga kraft inkomma med ett förslag till metod för räkning av antalet skott. Metoden ska godkännas av Samhällsbyggnadsförvaltningen.
3. Buller från verksamheten ska senast 2014-01-01 begränsas så att ljudnivån från skjutning vid omkringliggande bostadshus inte överskrider 75 dB (A) Impuls vid mätning eller beräkning enligt Naturvårdsverkets allmänna råd.

Kan inte dessa begränsningar innehållas vid den beslutade tidpunkten är all skjutning med annan kaliber än kaliber 22 förbjuden för den del av anläggningen som inte klarar kraven.

4. Verksamheten får bedrivas följande tider, helgfri tisdag – torsdag klockan 09.00 – 19.00 och helgfri lördag klockan 10.00 – 17.00. Skjutning på 80 – 100 metersbanorna får endast ske under vardera sex sammanhängande timmar under två av vardagarna samt under fem sammanhängande timmar under lördag. Undantag görs för följande dagar som ska vara skjutfria. Kristi Himmelfärdshelgen (torsdag – söndag) samt alla lördagar under juni och juli månad.

Utöver ovan angivna skjuttider får skjutning på 80 – 100 metersbanorna ske även fredagar klockan 09.00 – 19.00 under tiden den 1 augusti t o m den 15 oktober.

Till föreläggandet kopplas ett löpande vite om 10 000 kronor att falla ut för varje dag som överträdelse konstateras av Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Föreläggandet under denna punkt ska gälla omedelbart även om det överklagas.

5. Utöver ovan angivna skjuttider får vid högst fyra tillfällen per år (en under juni - augusti resterande tre fördelade jämt över året) större tävlingar hållas under fredag – söndag klockan 09.00 – 21.00 efter anmälan till Samhällsbyggnadsförvaltningen och information till berörda närboende.

Föreläggandet under denna punkt ska gälla omedelbart även om det överklagas.

6. Samtliga skjuttider ska vara schemalagda. Dessa ska meddelas Samhällsbyggnadsförvaltningen och berörda närboende samt tydligt anslås vid skjutbanan.

Föreläggandet under denna punkt ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Vidare beslutade nämnden att nämnden kan ta upp frågan om skjuttider till ny behandling när erforderliga åtgärder vidtagits.

Nämndens beslut överklagades av såväl K B som skytteklubben till Länsstyrelsen i Blekinge län (nedan länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade den 12 september 2012 att avslå K Bs överklagande. Vidare fastställde länsstyrelsen punkterna 1 och 2 i det överklagade beslutet samt ändrade beslutet i övrigt på följande sätt.

Punkten 3: Tidpunkten för när föreläggandet ska vara uppfyllt i denna del flyttas fram till den 1 april 2014.

Punkten 4: Skjutverksamhet (innefattande även skjutning med kaliber 22), får bedrivas på följande tider. Helgfri måndag – torsdag klockan 09.00 – 20.00 och helgfri lördag klockan 10.00 – 17.00. Skjutning på 80 – 100 metersbanorna får endast ske under sex sammanhängande timmar under vardagarna (måndag – torsdag) samt under fem sammanhängande timmar under lördagar. Undantag görs för följande dagar som ska vara skjutfria: Kristi Himmelsfärdshelgen (torsdag – söndag) samt alla lördagar under juni och juli månad.

Det vid denna punkt av nämnden bestämda löpande vitet sätts ner till 2 000 kr per dag som överträdelse konstaterats av kommunen.

Länsstyrelsens beslut den 27 juni 2013 om inhibition beträffande punkten 4 ska inte längre gälla.

Punkterna 5 och 6 upphävs och ärendet i dessa delar visas åter till nämnden för ny handläggning.

Skytteklubben har överklagat länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

YRKANDEN M.M.

Skytteklubben yrkar att föreläggandet ska ändras enligt följande.

Punkt 1

Ska höjas till maximalt 50 000 skott. I beräkningen ska varken skott avlossade med kaliber 22 eller från ljuddämpade vapen ingå.

Punkt 3

Ska ha följande utformning.

Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ljudnivå som frifältsvärde utomhus vid bostäder än 75 dB(A) Impuls avseende skjutverksamhet vid pistol- och gevärsbanorna och 80 dB(A) Impuls avseende verksamhet vid hagelbanan.

Denna punkt träder i kraft ett år efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Punkt 4

Ska ändras enligt följande.

Skjutning med kaliber 22 och med ljuddämpade vapen ska få bedrivas utan tidsbegränsning alternativt under tiden måndag till söndag kl. 09.00 – 21.00.

Skjutning ska få bedrivas måndag till fredag kl. 09.00 – 21.00.

Skjutning ska få bedrivas lördagar kl. 09.00 – 21.00.

Skjutning under juni och juli ska få bedrivas varje lördag kl. 10.00 – 17.00 även på jaktbanan.

Villkoret om sammanhållen skjuttid ska tas bort.

Skjutning på hagelbanan ska endast få bedrivas två helgfria vardagar per vecka kl. 09.00 – 19.00.

I övrigt enligt länsstyrelsens beslut.

Punkt 6

Nämndens beslut ska upphävas slutligt, det vill säga utan återförvisning.

Vid sammantärdet justerade skytteklubben sin talan beträffande punkten 1 enligt följande. För det fall domstolen bedömer att ljuddämpade skott ska ingå kvarstår yrkandet. Om ljuddämpade skott undantas yrkas att 40 000 skott ska få skjutas per år.

Som grunder för överklagandet anför skytteklubben i huvudsak följande.

Beskrivning av verksamheten och omgivning

Verksamheten på banan startade 1953 i blygsam omfattning med framförallt banskytte för pistol och gevär. 1967 bildades Sportskytteklubben som utökade verksamheten med en hagelbana som var färdig 1973 och en viltmålsbana 80 meter 1977. Skytteklubben äger fastigheten på vilken verksamheten bedrivs.

Idag bedrivs skjutverksamhet på följande banor:

- 100 m gevärsbana med skjuthall. Företrädesvis skytte med kaliber 6,5 x 55 och 308 Win samt i mindre omfattning även svartkrutsskytte.
- 80 m viltmålsbana med skjuthall. Skytte med studsare i klass 1.
- Hagelbana, Trap och Sporting, kaliber 12, upp till 28 grams stålhagel.
- 25 m pistolbana med skjuthall. Skytte med pistol eller revolver i kaliber 22 LR samt 9 mm.
- 50 m pistol/gevärsbana med skjuthall. Skytte med gevär kaliber 22 LR samt svartkrut. I mindre omfattning även skytte med studsare i klass 1.

Nedan används begreppet ”jaktbanan” för 80-100 metersbanorna och 25-50 metersbanorna kallas för ”pistolbanan”.

Förutom skytteklubben nyttjas anläggningen även av Kustbevakning, Polis, Blekinge sjöjaktvårdsförening och Svenska Jägareförbundet. Banorna är under vissa fastlagda tider även öppna för allmänheten för skytte under ledning av skjutledare. Samarbete sker också med Svenska Jägareförbundet när det gäller avläggande av teoretiska och praktiska prov för jägarexamen. Jaktbanan har rörligt mål som används vid provet. Därtill bedriver både klubben och jägareförbundet ungdomsverksamhet på banorna.

Klubbens pistolbana är den enda skjutbanan för pistolskytte i Karlskrona kommun. Även hagelbanan är den enda hagelbanan i kommunen och således den enda banan som kan användas vid jägarexamen.

De närmast boende i skjutriktningen från respektive bana har sina bostadshus cirka 1 050 meter från jaktbanan (i Flyeboda), cirka 760 meter från pistolbanan (på Z) och cirka 500 meter från hagelbanan (på Y).

Generella synpunkter

I ärendet finns ingivet en bullerberäkning utförd av WSP Akustik, daterad 2012-06-05. Därefter har klubben även ingivit två bullermätningar utförda av ”Acoustic Solutions”. Protokollen från dessa mätningar är daterade 2013-02-15 och 2013-08-19.

Mätningarna genomfördes eftersom beräkningarna inte fullt ut tar hänsyn till de bullerdämpande åtgärder som vidtagits och de skogsområden som finns mellan de kringboende och skjutbanorna. Enligt mätningarna ligger ljudnivån vid bostäder i Flyeboda (från jaktbanan) runt 54 - 55 dBAI och vid bostad på Z (från pistolbanan) runt 66 – 69 dBAI vid skjutning med 9 mm pistol. Således väl under 75 dBAI. Däremot överstiger ljudnivån från hagelbanan 80 dBAI vid bostaden på Y.

Länsstyrelsen anför i motiveringen till sitt beslut att ”den beräkning som genomförts av WSP Akustik ska ligga till grund för beslutet”. Som det får tolkas anser länsstyrelsen att ingivna bullermätningar inte är tillförlitliga. Länsstyrelsens motivering får ses som märklig eftersom det i punkten 3 i beslutet ingår att ljudnivån inte får överskrida 75 dBAI vid ”mätning eller beräkning”. Skytteklubben anser att de utföra mätningarna tydligt visar att ljudnivåerna i Flyeboda (från jaktbanan) är förhållandevis begränsade. Mätningarna visar även tydligt att ljudnivån vid bostaden på Z från pistolbanan ligger långt under de nivåer som WSP beräk-nat. Mätningarna är utförda i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor, NFS 2005:15 och ger ett entydigt resultat. Skytteklubben anser således att det i ärendet ska läggas störst vikt vid mätningarna och inte beräkningen.

Det kan tilläggas att de enda som framfört klagomål är boende på fastigheterna Y1 och X1. Enligt till och med WSP:s beräkning ligger bullernivåerna vid båda dessa fastigheter under 75 dB(A).

Skytteklubben anser att de inskränkningar som införts går långt utöver vad som är nödvändigt.

Nedan motiveras punkt för punkt varför beslutet ska ändras i enlighet med skytteklubbens yrkande.

Punkten 1

Skytteklubben vill att antalet skott som får avfyras höjs till 50 000. Det är idag osäkert hur många skott som Polisen och Kustbevakningen skjuter. Osäkerheten är ännu större om hur mycket de kommer att skjuta i framtiden. Det finns också en tendens att antalet avlagda prov för jägarexamen ökar. För att få marginal vill skytteklubben därför att nivån höjs i förhållande till vad som nu är beslutat.

Precis som tidigare ska skott med kaliber 22 dock inte ingå i beräkningen. Därtill bör även skott avlossas med ljuddämpade vapen undantas. En modern ljuddämpare sänker bullernivån med cirka 30 dBAI vilket innebär att bullernivån ligger i nivå med 22LR. Omgivningspåverkan för skott som avlossas med vapen försett med ljuddämpare är således så begränsad att de bör kunna undantas från beräkningen.

Punkten 3

Enligt beslutet ska skytteklubben begränsa ljudnivåerna vid närliggande bostäder från respektive bana till 75 dBAI senast den 1 april 2014. Om begränsningen inte kan innehållas vid angivet datum är all skjutverksamhet på den berörda delen av anläggningen förbjuden (med undantag av skytte med kaliber 22).

Som skytteklubben tolkar villkoret kommer banans tillåtlighet att prövas ånyo den 1 april 2014. Eftersom det inte finns något krav på återrapportering till tillsynsmyndigheten åligger det närmast klubben att på egen hand bedöma att man klarar av att hålla angiven bullernivå. Men utformningen av punkten skapar ändå problem. Till exempel skjuts det idag med jaktgevär på 50 metersbanan. Omfattningen är visserligen liten men finns med i verksamhetsbeskrivningen. Enligt protokoll från bullermätning daterad 2013-08-19 ligger nivån vid skjutning med jaktgevär (kaliber 7,62) precis över 75 dBAI vid bostaden på Z. Om klubben inte klarar av att få ner bullernivån några decimaler till blir konsekvensen att all verksamhet på 50 metersbanan förbjuds (med undantag av kaliber 22). Det vill säga även det skytte som klarar bullernivån. Motsvarande problem kan för övrigt även uppkomma på den långa banan. Konsekvensen är orimlig och beslutet förefaller i den här delen vara ogenomtänkt.

Därtill anser skytteklubben att det genom de två bullermätningar som gjorts är visat att man med marginal kan hålla bullernivån 75 dBAI för all verksamhet vid pistol- och jaktbanorna (om man bortser från skjutning med gevär på 50 metersbanan). Frågan om verksamhet kan bedrivas på banorna bör således redan vara avgjord och det saknas därför behov av att låta frågan om pistol och jaktbanornas tillåtlighet hänga i luften. Utformningen av punktens andra stycke saknar också stöd i praxis. Det är mer rimligt att utforma villkoret enligt skytteklubbens yrkande med en nivå som klubben har att hålla och en tid när villkoret träder i kraft.

Det kan nämnas att skytteklubben räknar med att man genom bullerdämpande åtgärder ska kunna få ner nivån vid närmaste bostad under 75 dBAI även för gevär på 50 metersbanan. De åtgärder som därvid vidtas kommer även att innebära en sänkning av bullernivån från övrigt skytte på hela pistolbanan.

Vad gäller bullernivåerna i yrkandet har skytteklubben ingen erinran mot nivån 75 dBAI för pistol- och jaktbanorna. Men däremot begärs att nivån för hagelbanan ska bestämmas till 80 dBAI. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor, NFS 2005:15, finns möjlighet att acceptera nivåer upp till 80 dBAI för banor byggda före 1982 som har obetydlig störningspåverkan. Det är endast en bostad som drabbas av ljudnivåer från hagelbanan över 80 dBAI. Ägaren av denna fastighet har inte framfört synpunkter på verksamheten vid hagelbanan. Genom att verksamheten i tid inskränks kraftigt enligt punkten 4 bör den högre nivån kunna accepteras. Konsekvensen annars är att hagelbanan, som är den enda i kommunen, får läggas ner.

Vad gäller tiden när villkoret ska träda ikraft avser klubben att vidta bullerdämpande åtgärder för att få ner bullret från pistolbanan och hagelbanan. Det kommer dock att ta en del tid i anspråk för att projektera och bygga om banorna. Det är därför rimligt att villkoret först träder i kraft ett år efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Punkten 4

Nämnden godkände i sitt beslut att skjutning på jaktbanan får ske under fredagar kl. 09.00 – 19.00 under tiden den 1 augusti till och med den 15 oktober. Som länsstyrelsens beslut får tolkas är denna tid struken och ingen verksamhet får överhuvudtaget bedrivas på fredagar. Visserligen är det något oklart vad som egentligen beslutas eftersom länsstyrelsen under rubriken ”Beslut” bara skriver in ändringar. Men i länsstyrelsens motivering framgår inget annat än att det är de tider som anges under rubriken beslut som ska gälla det vill säga att fredagstiden stryks. Skytteklubben anser att länsstyrelsen begått ett formellt fel när man tagit bort fredagstiden. I beslutet anges tydligt att K Bs överklagande avslås. Det är endast hon som har begärt en inskränkning av verksamheten och därmed bör det inte finnas processuellt utrymme att inskränka tiden i någon del. Länsstyrelsens beslut ska således ändras så att i vart fall den tid på fredagar som anges i kommunens beslut ska tillåtas. Därtill vill klubben ha ytterligare utökade möjligheter att skjuta på fredagar.

Vad gäller prövningen i sak måste skjuttiderna utökas så att det finns utrymme för både skytteklubbens och övriga intressenters verksamhet på skjutbanorna. Vid bedömningen måste särskilt beaktas de förhållandevis begränsade ljudnivåer som kringliggande bostäder utsätts för från pistol- och jaktbanorna. Som redovisats ovan visar bullerberäkningarna i ärendet att ljudnivån i Flyeboda ligger runt 54-55 dBAI (från jaktbanan) och på Z 66-69 dBAI (från pistolbanan).

Det skytteklubben i första hand vänder sig mot är begränsningen att ingen skjutning ska få ske på fredagar och att tiderna för vardagar begränsas kvällstid. De flesta som skjuter på banorna arbetar eller går i skolan under dagtid. Det innebär att merparten av verksamheten bedrivs kvällstid och då behöver man en skjuttid fram till kl. 21.00. Det bör observeras att skjutning endast bedrivs i dagsljus vilket innebär att det under en stor del av året ändå är solens nedgång som sätter tidsgränsen. Det är bara på den ljusa delen av året som verksamhet kan bedrivas så sent som till kl. 21.00.

Förbudet mot verksamhet på fredagar påverkar framförallt verksamheten på pistolbanan. Fredag är en dag då många kan sluta på jobbet lite tidigare och således har möjlighet att ta sig till banan och skjuta. Skytteklubben anser det inte motiverat att helt slopa skjutning på fredagar.

Därtill är det av stor vikt att kravet på sammanhängande skjuttid för jaktbanan tas bort. Det är en inskränkning av verksamhetstiden som varken är rimlig eller motiverad. Om någon jägare skjuter in sitt gevär på förmiddagen innebär det till exempel att ungdomsverksamhet på sen eftermiddag och kvällstid omöjliggörs. Verksamheten på banan bedrivs mycket sällan i långa pass som ger ett kontinuerligt buller. I stället handlar det om korta pass och då bör kravet på sammanhållen skjuttid sakna relevans.

En stor del av klubbens verksamhet är skytte med kaliber 22LR. Denna kaliber ger upphov till ett mycket lågt buller som vid de närmaste bostäderna inte ens överskrider 55 dBAI. Vid manuell kontroll har konstaterats att bullret är så lågt vid de närmaste bostäderna att det knappt kan uppfattas. Därmed finns med hänvisning till 26 kap. 9 § 2 stycket miljöbalken ingen anledning att reglera denna del av verksamheten. Regleringen av skytte med kaliber 22LR drabbar framförallt ungdomsverksamheten mycket negativt.

Även skytte med ljuddämpade vapen bör undantas från tidsregleringen. Som nämnts ovan ligger bullernivån för vapen klass 1 med ljuddämpare i paritet med kaliber 22 LR.

Punkten 6

Länsstyrelsen har undanröjt beslutet och återförvisat ärendet till nämnden med hänvisning till att uttrycket ”berörda närboende” inte är tillräckligt precist. Skytteklubben håller med länsstyrelsen men anser även att beslutet i övrigt ska undanröjas permanent. Att i förväg schemalägga samtliga skjuttider skapar en onödigt byråkrati till en oklar nytta. Det riskerar också att begränsa skjuttiderna ytterligare.

De tider som är extraordinära, det vill säga i samband med tävlingar enligt punkten 5, ska skytteklubben underrätta närboende om. Det här accepterar klubben men i övrigt måste det vara tillräckligt att skjuttiderna regleras enligt punkten 4. Det bör noteras att som punkten är utformad kan schemat i praktiken ha vilken utformning som helst vilket gör det så oprecist att innehållet kommer att bli till ingen nytta för någon.

Eftersom hela punkten ska upphävas permanent saknas anledning att återförvisa ärendet i den delen till nämnden.

Nämnden motsätter sig samtliga yrkanden i målet.

Som stöd för sin inställning anför nämnden i huvudsak följande.

Punkt 1

Skytteklubben yrkar på ändring så att 50 000 skott tillåts per år. I beräkningen av antal skott ska kaliber 22 och ljuddämpade skott ingå.

Nämnden motsätter sig yrkandet eftersom beslutet där antalet tillåtna skott fastställdes grundas på en samlad bedömning av den störning verksamheten belastar omgivande bostäder med. Även efter bullerreduktion kvarstår en betydande störning. Därför är det av vikt att så långt skäligen begränsa den störningen. Antalet skott är därvid, liksom begränsning av skjuttiderna, ett av få sätt som står tillbuds.

Beträffande skjutning med ljuddämpade vapen kan det inte uteslutas att det bidrar till den samlade störningen. Nämnden saknar förvisso kännedom om huruvida ljuddämpning av grövre kalibrar kan reducera ljudtrycket till en nivå i paritet med kaliber 22 eller lägre. Skulle så vara fallet inställer sig emellertid ett antal andra frågor. Skjutning med kaliber 22 har undantagits vid reglering av maximalt antal skott. Härvid har hänsyn tagits till den vanligen använda skjutriktningen och omfattningen på det skyttet. Även om bullergränsvärden innehålls bidrar finkalibrigt skytte till den kvarvarande störningen. Skjutning med ljuddämpade vapen kan om det intro-

duceras i högre utsträckning än vad som är brukligt idag ge upphov till påverkan på den samlade ljudstörningen. Nämnden ser inte heller någon uppenbar möjlighet att särskilja sådant ljuddämpat skytte som skulle inräknas respektive inte inräknas i tillåtet antal skott. Nämnden motsätter sig därför yrkandet.

Punkt 3

Föreningen yrkar på en i flera avseenden annorlunda lydelse av försiktighetsmålet som reglerar bullernivån. Nämnden har behandlat verksamheten samlat, oberoende av vilka skjutbanor som orsakar störningen. Nämnden motsätter sig att olika banor inom anläggningen bedöms separat.

Föreningen yrkar vidare på att störningen från hagelbanan ska få uppgå till 80 dB(A) Impuls. Nämnden motsätter sig det. Varken nationell vägledning eller praxis medger en sådan störningsnivå.

Föreningen vill att mätning eller beräkning enligt Naturvårdsverkets allmänna råd ersätts med ”frifältsvärde utomhus vid bostäder”. Nämnden motsätter sig det och menar att det skulle skapa osäkerhet avseende metoden och därmed försvåra nämndens tillsyn.

Föreningen yrkar, som det får förstås, vidare att förbudet mot skjutning för det all bullergränsvärdena inte kan innehållas ska tas bort. Nämnden motsätter sig det och menar att det i allt väsentligt skulle göra beslutet verkningslöst.

Slutligen yrkar föreningen att försiktighetsmålet ska träda ikraft först ett år efter att beslutet vunnit laga kraft. Nämndens menar fortsatt att sex månader är tillräckligt för att ge föreningen möjlighet att efterkomma beslutet.

Punkt 4

Föreningen yrkar bland annat att skjutning inom vissa angivna tider ska få ske utan ytterligare begränsning för kaliber 22 och ljuddämpade vapen. Nämnden motsätter

sig det av skäl som framgår av resonemang ovan, däribland att allt hörbart skytte bidrar till den samlade störningen.

Föreningen yrkar vidare att skjutning även ska få ske på fredagar och såväl tidigare som senare på dagen än vad beslutet medger. Nämndes motsätter sig det då det skulle öka bullerstörningen mer än skäligt.

För lördagar yrkar föreningen, som det får förstås, att skjutning även ska få ske på lördag som är helg. Liksom för vardagarna yrkar föreningen att skjutning på lördagar ska få ske såväl tidigare som senare på dagen än vad beslutet medger. Nämnden motsätter sig detta då det skulle öka bullerstörningen mer än skäligt.

För juni och juli månad yrkar föreningen att skjutning, även på jaktbanan, ska få ske. Nämnden motsätter sig detta då det skulle öka bullerstörningen för omgivningen mer än skäligt.

Föreningen yrkar vidare att bestämmelsen om sammanhållen skjuttid tas bort. Nämnden motsätter sig det och menar att det är av stor betydelse att skjutningen hålls samman till begränsade tider. Tillsammans med schemaläggning ger detta stora möjligheter för närboende att förutse störningen. Det kan i sin tur ha stor betydelse för omfattningen av den skadliga verkan störningen kan ha.

Föreningen yrkar på en reglering av tider för skjutning på hagelbanan. Nämnden motsätter sig, som framgår ovan, att en högre ljudtrycksnivå tillåts för hagelbanan. Något behov av separat reglering av skjuttider för hagelbanan uppstår inte om domstolen delar den uppfattningen. För det fall så inte är fallet bör störningsbegränsningar utöver ljudtryck övervägas.

Punkt 6

Föreningen yrkar, som det får förstås, att nämnden ska förbjudas att besluta om försiktighetsmått innehållande krav på schemaläggning. Nämnden motsätter sig yrkandet även i denna del. Schemaläggning av skjutning kan ha stor betydelse för störni-

gen. Nämnden har för avsikt att beslut om schemaläggning och därvid efter bästa förmåga efterkomma de krav på tydlighet länsstyrelsen påtalat.

Övrigt

Utöver yrkanden för föreningen ett resonemang om beräkning och mätning av buller. Liksom länsstyrelsen har inte heller nämnden fäst något avseende vid ingivna bullermätningar utförda av "Acoustic Solutions". Anledningen är att mätningarna är behäftade med ett antal metodfel, däribland mätning med fel vindriktning, och därför inte kan förmodas ge trovärdiga resultat.

Beträffande punkten 3 menar föreningen att gränsdragningsproblem för visst skytte vid vissa banor och som sker i liten omfattning skapar osäkerhet, får orimliga konsekvenser och därtill förefaller vara ogenomtänkt. Nämnden har i beslutet valt 75 dB(A) Impuls vilket är den högsta nivån i ett av naturvårdsverket rekommenderat intervall. Det torde inte vara oskäligt att reglera verksamheten så att den ska innehålla den absoluta maxgränsen för buller som den centrala förvaltningsmyndigheten fastställt. Föreningen uppger dessutom i överklagandet att de kommer att kunna få ner bullernivån.

Vad gäller frågan om att tillåta 80 dB(A) Impuls för skytte från hagelbanan menar nämnden att störningen inte kan anses obetydlig. Maximalt antal skott från anläggningen är 40 000 och en betydande andel därav härrör från hagelbanan.

K B har i yttrande över överklagandet anfört i huvudsak följande.

Hennes anmälan mot skytteklubben kom kommunen tillhanda första gången 2006 men den lämnades obehandlad tills 2010. Anmälan omfattade ett helhetsperspektiv på bristerna i miljön, i och kring anläggningen i Ekeryd. Karlskrona kommun valde dock att enbart handlägga bullret och ingen utredning av vatten och mark kommer att utföras.

En anledning till det stora trycket på anläggningen är att det har varit ekonomiskt fördelaktigt för alla aktörer, delvis på grund av att man inte skänkt miljön en enda tanke och dels av att man varit förskonad från tillsyn.

Att inte schemalägga skjuttider visar bara på total oförståelse och okunnighet i ett ärende som detta.

Skytteklubben vill att bullernivåerna ska beräknas efter Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor i acceptansgruppen, för banor byggda för 1982 och som har obetydlig störningspåverkan. Rimligheten av att obetydlig störningspåverkan skulle stämna saknar helt och hållet verklighetsförankring. Nybyggd skjuthall, väderskydd, sex nya lerduvebanor med elektrisk utkastare, elektrisk älg bana och alla skyttar som nyttjar banorna, SM, kurser, träningar, jaktstigar, 40 pistolbanor och öppettider 8-21 talar för något helt annat.

Nya forskningsresultat har visat att 80 dB är direkt skadligt för hörseln. Dessutom påverkas man psykiskt, djur som människa, av skyttet som icke aktör.

En konsekvens av att lägga ner hagelbanan skulle innebära ett bra argument för att bygga en ny och modern tekniskt och miljöanpassad bana som säkert skulle uppskattas av samtliga aktörer.

I Naturvårdsverkets rekommendationer (det vill säga enbart råd) gällande buller, står även öppettidsramar, till exempel vardagar 07-22. Skytteklubben har 9 – 21 som önskemål. Hon har noga studerat hur andra skjutbanor uppfattat tidsramarna och hur de sedan valt öppettider. Resultater är att de har öppet en till tre dagar i veckan mellan två till tre timmar åt gången. Dessutom hålls de allra flesta banorna stängda under ett antal månader om året.

Klubbens önskan om dygnetruntöppet, det vill säga utan tidsbegränsning för skytte med kaliber 22 och för ljuddämpade vapen, är en absolut absurd tanke. För henne spelar 74 dB eller 75 dB ingen roll när hela semestern består av skottbuller. Det

handlar inte om korta pass utan är avlösande pass efter varandra. När två kört hem kommer nästa tre och så vidare. Ibland har det i veckor handlat om hela dagar.

Hon välkomnar klubbens påkallan om muntlig förhandling samt syn och önskar att detta görs vid ett oanmält tillfälle då klubben har träning. Länsstyrelsens representanter valde ett förannmält besök på arbetstid en vanlig veckodag och lyssnade enbart på två hagelskott, inte alls representativt. Efter deras besök har skog kalhuggits och bullret i hennes verklighet ökat.

Inte ett enda skott ska få avlossas förrän en utförlig och sammantagen miljökonsekvensutredning för fortsatt bruk av skjutbanan är gjord, samt att prover på mark och vatten tagits och analyserats.

Härefter har ytterligare skriftväxling ägt rum mellan en del av parterna.

Vid **sammanträdet** förtydligade nämnden, beträffande punkten 3, att förbudet som ska träda in vid överskridande av 75 dB ska gälla den vapentyp som orsakat överskridandet. Det är meningen att 75 dB ska gälla. Allt annat är förbjudet.

K B uppgav, beträffande den störning hon upplever av buller från verksamheten, i huvudsak följande.

Hon vill att verksamheten ska ses som en ny verksamhet då det har hänt mycket sedan hon flyttade dit 1991. Banorna har byggts ut.

Hon störs av att det är väldigt mycket aktiviteter. Det är en stor verksamhet med mycket folk. Hon jämför med första skottet vid ett älgpass, så hörs det hos henne vid varje skott. Det hörs även tydligt när ljuddämpare används, och det är inte så ofta. Även lerduveskytte och pistolskotten hörs. När hon är ute i trädgården hörs det väldigt mycket. Hon hör när man använder banan även när hon är inomhus. Även besökare hos henne tycker att det är mycket och störande. Det är mycket verksamhet på kvällarna.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att K B inte har överklagat länsstyrelsens beslut varför det inte är möjligt att ändra Länsstyrelsens beslut i skärpande riktning mot skytteklubbens medgivande.

Mark- och miljödomstolen instämmer inledningsvis i länsstyrelsens bedömning att skjutbanan vid en tillämpning av Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor, NFS 2005:15, ska betraktas som en bana som tillkommit före 1982 och som därefter inte väsentligt ändrat verksamheten. Det framgår också av utredningen i målet att uppemot 132 000 skott lossades när verksamheten var som störst i slutet på 1970-talet och början av 1980-talet. Vidare erinrar domstolen om att det är skytteklubben som betraktas som verksamhetsutövare i miljöbalkens mening oavsett om klubben upplåter anläggningen till andra aktörer eller enskilda skyttar/jägare. Inför sådana upplåtelser måste således klubben försäkra sig om att sådant skytte bedrivs och registreras i enlighet med gällande försiktighetsmått.

Punkt 1 om begränsning av antalet skott

Klubben har yrkat att maximala antalet skott ska få uppgå till 50 000 skott/år exklusive kaliber .22 och skott med ljuddämpade vapen. Klubben har vid sammanträdet som andrahandsyrkande framfört att man kan godta 40 000 skott per år om skott med ljuddämpade vapen undantas. Nämnden har vid sammanträdet medgett att siffran 40 000 skott per år baserats på klubbens inlämnade uppgifter. Vid provskjutningen under synen, vid rådande vindförhållanden, var det uppenbart att ljudnivån från skott med ljuddämpat vapen kaliber 6,5 var klart högre än nivån från skott med kaliber .22. Klubben hävdar att bullernivån från ljuddämpade vapen är i paritet med buller från vapen med kaliber .22. Klubben har i sitt yrkande härvidlag inte gjort någon åtskillnad mellan olika typer av ljuddämpade vapen. Mark- och miljödomstolen anser inte att klubben visat att så är fallet. Enligt domstolens bedömning finns det skäl att anta att ljudnivån är ännu högre från ljuddämpade vapen med grövre jaktkalibrar som 7,62 mm och 9,3 mm. Mark- och miljödomstolen anser därför att skott från ljuddämpade vapen för närvarande inte ska undantas från beräkningen av

maximala antalet skott. Emellertid anser domstolen att det saknas bärande skäl att begränsa antalet skott exkl. kaliber .22 till 40 000 per år. Punkten 1 i nämndens beslut ska därför ändras vad gäller det maximala antalet skott till 50 000 per år.

Punkt 3 om begränsning av buller från de olika banorna

I fråga om begränsning av buller från verksamheten konstaterar mark- och miljödomstolen att tillämpningsanvisningarna till Naturvårdsverkets allmänna råd för banor byggda före 1982 som därefter inte väsentligt förändrat verksamheten medger att det högre riktvärdet 75 dBAI ska kunna få överskridas med 5 – 10 dBAI, vilket skulle medge riktvärden på som mest 80 - 85 dBAI. 85 dBAI kan dock endast komma ifråga för banor med obetydlig störningspåverkan och liten verksamhet. Mark- och miljödomstolen anser inte att en så hög bullernivå som 85 dBAI är tillåtlig. Däremot bör 80 dBAI från hagelbanorna kunna medges så att hagelskytte överhuvudtaget kan utövas. För att väsentliga olägenheter inte ska uppstå bör dock skjuttiderna för hagelbanan inskränkas i betydande mån. Den av klubben yrkade omfattningen till maximalt två helgfria vardagar kl 09-19 är enligt domstolens bedömning en rimlig omfattning.

Punkt 3 om tidpunkt för ikraftträdande och förbudets utformning

Då begränsningsvärdet på 75 dBAI enligt klubbens mätningar överskrids marginellt vid skytte på gevärsbanorna kommer det att krävas bullerdämpande åtgärder. Domstolen bedömer att sådana åtgärder både är möjliga och rimliga att vidta. Klubben bör dock ges skälig tid för att kunna vidta åtgärder och säkerställa att begränsningsvärdet kan innehållas. Domstolen anser att 8 månader från det att domen vunnit laga kraft är en skälig tid.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att det bör framgå av det förelagda försiktighetsmättet hur det ska kontrolleras. Härvidlag konstaterar domstolen att Naturvårdsverkets allmänna råd godtar såväl mätningar som beräkningar och att det i råden finns vissa metodkrav för mätningarna. Nämndens formulering bör därför kvarstå. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Nämnden har vidare i punkt 3 förbjudit all skjutning med annan kaliber än kaliber .22 efter den beslutade tidpunkten för den del av anläggningen som inte klarar kraven. Klubben menar att konsekvensen av förbudet är orimlig eftersom även skytte som klarar bullernivån förbjuds om det skulle ske ett överskridande. Nämnden har vid sammanträdet förtydligat att förbudet som ska träda in vid ett överskridande ska gälla den vapentyp som orsakat överskridandet och att det är 75 dBAI som ska gälla. All verksamhet som orsakar högre buller är förbjuden. Mark- och miljödomstolen konstaterar först att ett förelagt begränsningsvärde normalt ska innehållas och får inte överskridas. Nämnden har dock även valt att meddela ett förbud mot verksamhet som överskrider begränsningsvärdet. Emellertid är varken begränsningsvärdet eller förbudet förenat med vite varför försiktighetsmålet i sig saknar sanktionsmöjlighet. Vidare har förbudet utformats på ett sätt som kan misstolkas och som dessutom inte ger verksamhetsutövaren möjlighet att vidta rättelse. Mark- och miljödomstolen, som är lagligen förhindrad att skärpa föreläggandet, anser därför att förbudet, så som det nu utformats, ska upphävas. Det åligger verksamhetsutövaren att innehålla begränsningsvärdena. Om ett överskridande konstateras har nämnden möjlighet att vitesförelägga om rättelse eller förbud.

Punkt 4 om skjuttider

Mark- och miljödomstolen anser inledningsvis att skytte, oavsett bullernivåer, kan upplevas som störande. Frånvaro av buller från skytte under vissa tidpunkter är väsentligt för de omkringboende oavsett bullernivå. Mark- och miljödomstolen delar därför nämndens och länsstyrelsens uppfattning att skjuttiderna ska gälla all skytteverksamhet, något undantag för skytte med kaliber .22 ska därför inte medges. Klubbens yrkande i denna del ska därför avslås.

Då domstolen ovan medgett bullernivåer upp till 80 dBAI vid skytte på hagelbanan, vilket är ett godtagbart avsteg i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd, behöver skjuttiderna för sådant skytte begränsas i betydande mån i enlighet med vad klubben yrkat. Se även under punkt 3 ovan.

I fråga om skjuttiderna i övrigt gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Entydiga skjuttider är av stor betydelse för att begränsa störningarna från verksamheten, detta i synnerhet när ljudnivåerna ligger i överkant av Naturvårdsverkets riktlinjer. Länsstyrelsens beslut framstår som en skälig avvägning mellan klubbens intresse av att bedriva verksamhet och närboendes intressen av perioder med förutsägbar och relativ ostördhet. Som klubben anfört konstaterar domstolen emellertid att frågan om särskilda skjuttider för 80 -100 meters banorna under fredagar kl 09.00 – 19.00 under tiden 1 augusti – 15 oktober är motsägelsefullt hanterad i länsstyrelsens beslut, så som det utformats. Mark- och miljödomstolen kan dock inte tolka länsstyrelsens beslut på annat sätt än att länsstyrelsen gjort en samlad bedömning av vilka skjuttider som ska gälla och att fredagsskyttet under 1 augusti – 15 oktober strukits ur punkt 4. Mark- och miljödomstolen har därför att pröva klubbens yrkande. Nämnden har, som det får förstås avstyrkt ändring. Mark- och miljödomstolen anser att skytte på 80-100 metersbanorna som innehåller Naturvårdsverkets riktlinjer på 75 dBAI bör kunna medges under fredagar perioden 1 augusti – 15 oktober. Domstolen anser dock med hänsyn till närboende att skjuttiden sådana fredagar ska inskränkas till mellan kl 12.00 – 18.00.

Mark- och miljödomstolen delar vidare nämndens och länsstyrelsens bedömning att skytteverksamheten på 80-100 metersbanorna ska bedrivas inom sammanhängande tidsintervall som klubben själv har att lägga ut inom de fastställda skjuttiderna. Klubben medges således en viss flexibilitet att anpassa verksamheten efter behoven.

Punkt 6

Mark- och miljödomstolen anser att kraven på sammanhängande skjutintervall och begränsningen av antalet skjutdagar för hagelbanorna innebär att klubben i förväg måste göra en schemaläggning för i vart fall skyttet på 80 – 100 metersbanorna, hagelbanorna och tävlingsverksamheten. En sådan schemaläggning ska redovisas till tillsynsmyndigheten för kännedom minst en gång per år och minst fyra veckor innan schemat ska börja tillämpas. Schemaläggningen ska anslås vid entrén till anläggningen. Redovisningen till tillsynsmyndigheten syftar till att klubben ska kunna visa att man följer de förelagda försiktighetsmått. I den mån tillsynsmyndigheten

finner att en lämplig krets av närboende kan identifieras inom ramen för det av länsstyrelsen återförvisade försiktighetsmålet punkt 5 i nämndens föreläggande är nämnden oförhindrad att besluta om krav på ytterligare delgivning av schemalaggingen. Klubbens yrkande om upphävande av punkt 6 i sin helhet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 3 juli 2014.

Bengt Johansson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Josefine Gällerspång.